

Veu de l'exili català i republicà

Nº 24

19 de juliol de 1985

19 de juliol de 1936

Estem en l'aniversari d'aquell 19 de juliol, d'aquella jornada històrica en la que el poble de Barcelona i de Catalunya, abrandat en el combat antifeixista, es mobilitzà i prengué les armes per fer front a l'aixecament d'un exèrcit facciós. El poble de Catalunya defensà victoriosament les institucions republicanes i catalanes, col.laborant en aquell combat amb les forces armanes de la Generalitat, fidels a la República.

Catalunya va donar l'exemple històric, gairebé mai vist, d'un poble que, en combat obert, derrota unes forces militars faccioses.

El poble català va provar que era el millor defensor de la República, d'aquella República que, dirigit per Macià i per Companys, havia proclamat un 14 d'abril.

Catalunya, aquell 19 de juliol de 1936, posant-se a l'avantguarda en el combat per les llibertats del món, es va obrir a la universalitat.

No passareu! i si passeu,
serà damunt d'un clap de cendres.

.....

Més no serà! Per més que feu,
No passareu!

Apel.les Mestres

La "República del dolor"

Barcelona
Barcelona inoblidable
què he fet jo per tú
sinó escriure el meu odi i el
meu amor
el meu odi per aquests (els taurons)
el meu amor per aquells (els homes).

Dura ametlla
República del dolor
jo no he fet res sinó
estrènyer el puny.

Max-Pol Fouchet
"Presa de Barcelona", 14 gener 1939.

Al diari barceloní "AVUI" del 29 d'abril d'aquest any hi hem llegit una "bústia" d'un senyor que es diu Director de "Endavant", organ del PCOC i, segons sembla, resident a París-França, portant per títol: "Sobre Joan Comorera".

Es innegable i ho reconeixem ben francament, que en l'exposició que s'hi fa hi ha unes quantes veritats, tanmateix, però, creiem que hi manquen les principals, puix que si bé s'hi posen en evidència certes persones acusant-les obertament d'"haver dictat la sentència del camarada Comorera".

Penal de Santa Maria - 1935

Igualment s'hi mencionen altres persones que, amb més o menys responsabilitat intervingueren en la tragèdia que, indirectament causà la mort del gran dirigent de la classe obrera catalana i del veritable Home d'Estat - com suara hom ho ha reconegut públicament -, s'omet a gràcies de dir que entre el nombre d'individus que es trobaven a les ordres dels principals responsables del crim comés, car en fou un i dels més repugnants, els uns amb càrrecs més o menys oficials dins l'organisme polític causant i promotor de la tragèdia i d'altres cooptats, s'hi trobava precisament el fundador d'aquest PCOC, que si bé VINT anys més tard escrigué un llibre en el que s'hi deix entreveure quelcom del que s'afirma ara en la "bústia" en qüestió i el qual sabent i havent viscut tot el drama es mantingué mut durant una vintena d'anys. Les veritats a mitges no deixen mai de ser mentides.

Com sigui que en aqueixa "bústia" referent a l'acte del retorn de les despulles mortals de l'Honorable senyor Joan COMORERA I SOLÉ s'hi senyala l'assistència, sense cap mena d'escrúpol ni remordiment

d'haver col.laborat a la nefasta tragèdia, d'algunes d'aquelles persones a qui hem aludit, ens suggereix de repetir la pregunta que encapçala el nostre comentari: PER A QUAN LA VERITAT?

Amb l'acte oficial del dia 10 d'abril es reté homenatge i acte de desgreuge de tot un poble a l'home íntegre que ho donà tot fins a la mort, al servei del seu poble, sense regateix, però que el desgreuge que se li deu resta encara per fer: el restabliment de la veritat històrica del perquè i el com de l'inici i desenrotllament del procés que fou la causa de la trista fi del gran patriota català que era Joan COMORERA I SOLÉ, víctima de l'eixorc centralisme imperialista d'uns aventurers de la política, puix que no és pas per servir aquesta (política és i vol dir direcció i administració de la cosa pública) sinó per a servir-se'n per a llurs profits i apetències personals, i de la qual n'han fet professió.

Aleshores, què és el que espera aquesta gent per a posar en pràctica la norma primordial dels principis que tan a la lleugera demanen als altres abstenint-se'n ells?

Per a quan una autocrítica pública i col·lectiva exposant la veritat al nu?

Joan Comorera i el PSUC

L'edició de Barcelona del diari "El País" del 5 de maig publica en català un article de Agustí Colomines i Companys sobre "Joan Comorera i l'esquerra catalana". Hi farem unes observacions.

Com diu l'autor de l'article, el PSUC, sota la direcció de Joan Comorera, va ésser la realització "del partit propi i independent de la classe obrera catalana". Aquesta aspiració, aquesta diguem-ne necessitat, venia de lluny: l'enorme força que el sindicalisme de la CNT donava al moviment obrer revolucionari català - en front

d'una UGT reformista - en el terreny polític es trobava desaproveitada. Així ho hem sentit, sembla, el líder sindicalista Salvador Seguí - el "Noi del Sucre" - i el republicà obrerista Francesc Layret, tots dos assassinats per la reacció. Si aquest partit, que aspirà a realitzar-lo en els anys 30 el jove Partit Comunista Català (havia d'ésser un Partit Polític Obrer i Camperol) hagués pogut nèixer en els primers anys de la República, els esdeveniments d'Octubre 34 i de Juliol 36 haurien pres sens dubte un altre caràcter. L'hegemonisme anarquista va privar la classe obrera catalana del lloc que li corresponia en la revolució naixent. L'octubre del 34 la classe obrera de Catalunya no va jugar més que un paper marginal i el 19 de juliol del 36, si va ésser tot el poble treballador, a Barcelona i a Catalunya, qui va guanyar la batalla en el carrer, l'hegemonisme anarquista en la CNT, malgrat l'aliança indispensable que es realitzà

amb les forces de la Generalitat republicana, va dificultar l'organització de l'ofensiva - que havia d'ésser militar -contra el feixisme. En aquells moments revolucionaris el nou-nascut PSUC va organitzar les milícies marxistes que anaren a establir el front de guerra.

El PSUC era - volia ésser - un model nou de partit "socialista unificat". Mancava naturalment de la cohesió interna que només el temps pot permetre. Si la seva unitat va ésser mantinguda per l'empenta revolucionària i antifeixista de la classe obrera durant la situació de guerra, no va resistir, quan la derrota militar i l'exili arribaren, a la pèrdua de la seva unitat. Es diu per tothom a quasi, que el 1949, "Comorera va ésser expulsat del PSUC". Nosaltres direm que, desafortunatament de Comorera i dels amics fidels a la independència del PSUC, el nou PSUC es constituí en "secció catalana del PCC".

Perquè Comorera, cal dir-ho, va ésser el mantenidor, en front del centralisme espanyolista, de la independència del partit unificat de la classe obrera de Catalunya.

Diu molt bé l'article que comentem que "el socialisme, orgànicament constituït, havia d'ésser l'alternativa a l'hegemonia de l'esquerra petitburgesa que l'anarcosindicalisme ajudava a mantenir".

Els fets del juliol del 1936 varen permetre l'explosió revolucionària anarcosindicalista, revolució que es mantenia latent en l'ideologia anarquista catalana. Però "la revolució" desvetlla sempre "la contra-revolució" i cal, per defensar-se d'aquesta, - en el nostre cas l'ofensiva militar franquista - l'organització del partit revolucionari. Aquest partit va ésser el PSUC. Com diu Caminal en el seu llibre "Joan Comorera", durant la guerra "la creixent influència del PSU fou possible gràcies a la unificació socialista i comunista" i podem admetre que era l'evolució de la situació política i militar la que permetia que les forces marxistes, per ésser les més combatives, progressessin.

El PSUC va jugar també un altre paper essencial en aquella situació dels anys 36-39: el de mantenir la revolució al servei de les institucions de la República. La República era el centre polític contra el que actuaven Franco i la reacció espanyola. Als ulls del món era la República la causa que defensava el poble espanyol. El PSUC de Comorera va impedir - recordem els fets de maig del 37 a Barcelona - que el moviment revolucionari obrer català fos dirigit contra les institucions republicanes.

Si, com ens explica Colomines, Caminal "entén que el 19 de juliol de 1936 no va esdevenir una revolució sinó una reacció a la sublevació", nosaltres direm que aquesta reacció antifeixista va permetre la revolució que suposava el que el poble prengués les armes per dirigir-les contra els facciosos i així contra les contemporitacions i capitulacions polítiques.

La vida de Comorera està íntimament lligada als esdeveniments d'aquesta època crucial de la història de Catalunya i d'Espanya.

Polèmica

Juan Carlos, en la seva anacrònica situació de "rei d'Espanya", d'aquesta Espanya que foragità la dinastia borbònica quan, històricament, esdevingué republicana, es troba amb un problema essencial: per una part està obligat a fer oblidar, cosa gairebé impossible, que és Franco mateix qui l'ha nomenat com a successor - prenent-se ell, Franco, com possessor de la sobirania espanyola - i, per altra part, està obligat a "justificar-se" davant el veritable sobirà, el poble, fent creure que és ell, Juan Carlos, el suport de la "democràcia" i que és el paravent que protegeix el poble davant i'amença de cop militar.

Per sortir d'aquesta ambigüitat el mateix Juan Carlos ha pretès que la monarquia espanyola beneficiava del "plebiscit de la història, del sufragi universal dels segles". La història, la història... en abril del 31 va decidir la fi de la monarquia i de la dinastia!

En la premsa de Madrid s'ha establert una polèmica sobre aquest tema. Havent publicat el nostre compatriota Riera Claville un article sobre "Aquella noble República!", un professor madrileny n'ha publicat un altre: "Abril de 1931, del mito a la nostalgia", on sembla que defensa les tesis borbòniques. Riera Claville respon, en una carta oberta "La República, del mito a la nostalgia": "Com pot admetre vosté que la recti-

ficació històrica de tal atemptat (el cop d'Estat de Franco) s'hagi fet sense donar la necessària autorització de veu i vot a l'opinió republicana?" I afegeix: "... cap argument polític ni jurídic podrà esborrar de la consciència pública de tots els pobles d'Espanya el fet de la no participació dels republicans en les primeres eleccions de la pre-democràcia". I també: "Aquí s'ha establert (al contrari d'Itàlia i Grècia) la maniobra de la confusió, del cripto-continuisme, de la amalgama inconfessable, tot això embolicat en un paquet d'opportunisme, de caliu de covardia i una forta dosis de cinisme". Els republicans "estem obligats a plantejar aquest problema... davant l'opinió pública de tot el poble espanyol. No seriem fidels al nostre llegat històric ni a tots els pensadors que, desde les Corts de Càdix a la Gloriosa Revolució de Setembre, desde els creadors de la Primera República als dirigents del 14 d'abril de 1931, si no afirméssim el nostre respecte íntegre al llegat doctrinal progressista, a-dogmàtic, modern, civilitzat, europeu, d'aquelles generacions de republicans. En ells trobem la justificació del nostre combat, del nostre espai polític i de la nostra esperança."

Riera Claville repica també al professor Ramirez: parlar de "legitimitat d'exercici per salvar la manca de legitimitat d'origen", aquesta posició "recorda la dels legistes medievals legitimadors de totes les malifetes dels prínceps".

Saludem aquesta polèmica que ens permet esperar que els pobles d'Espanya prendran consciència de la necessària recuperació republicana, com saludem la presència de banderes republicanes en les manifestacions del 1er. de maig a Madrid.

I remarcuem que a Catalunya, com succeeix a Euskadi, dels sectors independentistes sorgeix un refús del monarquisme borbònic que ens recorda el dels separatistes dels temps de l'avi Macià. El refús dels borbons ha estat, a Catalunya, un factor important de l'ideal republicà.

El "cow-boy" ens insulta

No tenim sempre l'ocasió de llegir la premsa madrilenya, o almenys una part d'ella, d'ací que ens hàgim assabentat amb retard d'unes declaracions fetes pel president d'un gran estat americà en les que s'hi fa palesa l'estima que aquest senyor ens té als republicans espanyols.

Llegim a l'acta de la reunió de la C.E.N. de A.R.D.E. celebrada a Madrid el 20-04-85, on s'hi fa referència a unes declaracions d'aquell president respecte a la intervenció dels voluntaris nordamericans a la guerra que, a casa nostra, ens imposà el feixisme internacional mitjançant la felonia d'uns militars traïdors a la fe jurada, dient: que aquells abnegats lluitadors per la pau, la democràcia i la llibertat hagueren fet millor de prestar llur ajut als facciosos... i tornant-se-hi a referir per segona vegada en l'acta de la reunió del mateix organisme republicà del 27 del mateix mes d'abril, arran de la visita que aquest inquietant bel·licós president havia de fer (aleshores) al nostre país, posant de relleu l'encoberta - unes vegades i declarada d'altres - intervenció en els afers interiors d'algunes de les repúbliques americanes, sense oblidar d'altres països de la planeta.

"Relacions culturals"

Es vol fer "un gran esforç per acostar el món àrab a l'Occident". Se'ns diu que "Espanya és la mediatra designada per la història" per aquesta important tasca. Es tracta d'"establir un diàleg cultural reunint els dirigents dels departaments d'estudis àrabs i islàmics de les grans Universitats d'Europa i Amèrica.

Nosaltres, però, tenim uns records de la "col.laboració àrab-cristiana" que no s'acorda gens ni mica d'aquestes "belleses culturals" que se'ns presenten.

Recordem la nostra guerra, en la que l'exèrcit de Franco va realitzar una meravella: amb les tropes colonials àrabs, o més concretament mores, va fer una guerra colonial a l'inrevés: la guerra als pobles d'Espanya amb els tabors marroquins. Aquestes tropes mores foren conegudes per la seva gran ferocitat en el tractament als presoners republicans. Símbol d'aquesta "cultura cristiano-àrab" va ésser la guardia mora del "caudillo". Què se'n ha fet?

Presentat per :   Agustí Clariana   -   Lidó
   Joaquim Vinyes   -   Décines
   França